

HELSINGBORGS STADSTEATER

Pedagogiskt material för pjäsen "Frankenstein"

Helsingborgs stadsteater hösten 2026

Om Mary och Frankenstein

Mary Shelley föddes i London år 1797 och räknas idag som en av litteraturhistoriens mest betydelsefulla författare. Hon skrev *Frankenstein* när hon var mycket ung, bara omkring 18 år gammal när idén till berättelsen föddes och 20 år när romanen gavs ut.

Mary Shelley växte upp i ett hem där böcker, filosofi och samhällsfrågor stod i centrum. Hennes mamma var den kända författaren och kvinnorättskämpen Mary Wollstonecraft och hennes pappa var filosofen William Godwin. Mamman dog kort efter Marys födelse, något som kom att påverka henne genom livet.

Som tonåring älskade Mary att läsa och skriva berättelser. Hon var också intresserad av vetenskap och av de stora frågor som människor funderat över i alla tider:

Vad är liv? Vad gör oss mänskliga? Hur långt får människan gå i jakten på kunskap?

När Mary Shelley var 18 år reste hon till Schweiz tillsammans med poeten Percy Shelley och deras vänner. Sommaren 1816 blev ovanligt kall och regnig och sällskapet tillbringade mycket tid inomhus. En kväll utmanade de varandra att skriva skräckhistorier. Mary började då tänka på en berättelse om en vetenskapsman som lyckas skapa liv, men som blir skräckslagen över resultatet...

Hon har själv berättat att idén kom till henne som en stark dröm eller vision under natten. Den berättelsen utvecklades senare till romanen *Frankenstein*.

Att en så ung kvinna skrev en så mörk och filosofisk berättelse var ovanligt för tiden. När boken gavs ut år 1818 publicerades den först anonymt och många trodde att den måste vara skriven av en man. Idag ses *Frankenstein* som en klassiker och Mary Shelley brukar kallas en av science fiction-genrens första författare.

Till dig som är pedagog

Så roligt att ni ska se eller har sett föreställningen "Frankenstein"!

Det här är ett pedagogiskt material som du kan använda antingen innan, eller efter att ni har sett föreställningen. Se det pedagogiska materialet som inspiration och använd de delar som passar dig och din klass bäst.

Inför föreställningen

Snart är det äntligen dags att gå på teater! Kanske har du någon i din klass som för allra första gången ska se en föreställning, eller så har du rutinerade teaterbesökare. Oavsett tidigare erfarenhet är det alltid bra att göra ett gemensamt förarbete inför besöket. Genom att prata om föreställningens teman och innehåll kan eleverna få verktyg att förstå och uppleva berättelsen på flera olika sätt.

Övning 1: Smågrupper – Vad är ett monster?

Föreställningen *Frankenstein* handlar om utanförskap, rädsla för det som är annorlunda och människans längtan efter kärlek och tillhörighet.

Dela in eleverna i smågrupper och låt dem prata om frågor som:

- Vad är egentligen ett monster?
- Kan någon bli ett "monster" av hur andra behandlar dem?
- Varför är människor ibland rädda för det som är annorlunda?
- Vad behöver människor för att känna att de hör till?

Låt grupperna sammanfatta sina tankar för klassen.

Övning 2: Tankekarta – Ensamhet och gemenskap

Skriv orden "*Ensamhet*" och "*Gemenskap*" på tavlan eller whiteboarden.

Låt eleverna fylla på med ord, känslor och situationer som de kopplar till begreppen.

Hur känns ensamhet?

Vad gör att människor känner sig inkluderade?

Hur kan man märka att någon känner sig utanför?

Prata tillsammans om hur det kan påverka en människa att bli avvisad eller ignorerad.

Övning 3: Berätta – Att vilja höra till

Låt eleverna skriva anonymt på små lappar om en gång då de:

känt sig välkomna och inkluderade eller känt sig utanför eller annorlunda.

Lapparna kan sedan läsas upp anonymt av läraren och användas som utgångspunkt för samtal om empati, vänskap och människors behov av kärlek och tillhörighet.

Efter föreställningen

Föreställningen är slut och applåderarna har tystnat. Nu har ni återvänt till skolans lektionssalar men med er har ni intryck, känslor och tankar. Ett gemensamt djupdyk i det ni har sett kan hjälpa eleverna att sätta ord på sina upplevelser och upptäcka nya perspektiv tillsammans.

Försök gärna ha det gemensamma samtalet redan dagen efter ni sett föreställningen så att upplevelsen fortfarande är färsk i minnet. Här är några frågor ni kan utgå från:

- Vad tyckte du om föreställningen?
- Vad handlar föreställningen om för dig?
- Föreställningen handlar om ensamhet, utanförskap, rädsla för det som är annorlunda och människans längtan efter kärlek och gemenskap. Hur märktes det i berättelsen?
- Hur såg scenen ut?
- Vad såg du för saker på scenen? Till exempel föremål, färger, ljus och kläder.
- Vilken karaktär minns du bäst och varför?
- Föreställningen utspelar sig i en karg och ödslig värld där naturen möter industrins framväxt. Hur påverkade miljön berättelsen?
- Fanns det någonting som du skulle ha ändrat på i föreställningen om du fick chansen?
- Vad spelade ljud och musik för roll under föreställningens gång?
- Vad kände du under föreställningen?
- Vad kände du efter föreställningen?
- Vad gillade du?
- Vad gillade du inte?
- Vem tycker du hade störst ansvar för det som hände i berättelsen?
- Var varelsen ett monster eller blev den behandlad som ett monster av andra människor?
- Varför tror du att varelsen längtade så mycket efter kärlek och att få höra till?

Övningar efter föreställningen

Pjäsen *Frankenstein* är en dramatisk och berörande föreställning om bland annat utanförskap, ensamhet, människans längtan efter kärlek och rädslan för det som är annorlunda. Föreställningen behandlar flera viktiga teman och väcker många frågor om ansvar, människovärde och hur vi bemöter varandra.

Här är några frågor kring pjäsens tematik som ni kan samtala om tillsammans:

- Vad är det som gör någon mänsklig?
- Varför blir människor ibland rädda för det som är annorlunda?
- Hur påverkas en människa av ensamhet och av att känna sig utanför?
- Tycker du att Victor Frankenstein tar ansvar för det han har skapat?
- Var varelsen ond från början eller förändrades den av hur andra behandlade den?
- Varför är kärlek och gemenskap så viktigt för människor?
- Kan människor döma någon för snabbt utifrån utseende eller första intryck?

Dela upp klassen i smågrupper och låt eleverna tillsammans diskutera frågorna.

Uppmuntra dem att lyssna på varandra och fundera över att det kan finnas flera olika svar och perspektiv.

Övning: Monsterskaparen

Den här övningen låter eleverna undersöka berättelsens stora fråga: Vem är egentligen monstret? Genom drama, reflektion och samarbete får eleverna leva sig in i både Victors och varelsens perspektiv och fundera över hur människor formas av kärlek, rädsla och ensamhet.

Övningen passar bra att göra efter föreställningen och kan ta mellan 60 och 90 minuter.

Del 1: Rummet delas i två världar

Dela klassrummet i två delar. Ena sidan av rummet representerar Victor Frankensteins värld och den andra representerar varelsens värld.

I Victors värld kan eleverna skriva ord på tavlan eller stora papper som:

- Kunskap
- Makt
- Kontroll
- Rädsla
- Skyldighetskapande

I varelsens värld kan eleverna skriva:

- Ensamhet
- Längtan
- Utanförskap
- Kärlek
- Ilska
- Hopp

Prata kort om varför orden passar de olika karaktärerna.

Del 2: Skapa inre röster

Dela in eleverna i mindre grupper. Hälften av grupperna arbetar med Victor och hälften med varelsen.

Varje grupp ska skapa karaktärens "inre röst". Eleverna skriver korta meningar som karaktären skulle kunna tänka men kanske aldrig säga högt.

Exempel:

"Jag ville bara skapa något fantastiskt."

"Varför tittar alla på mig som om jag vore farlig?"

“Jag önskar att någon såg mig som människa.”

“Jag ångrar det jag skapade.”

När grupperna är klara får en elev vara Victor eller varelsen och stå i mitten av rummet medan resten av gruppen läser upp de inre tankarna runt personen som ett körverk.

Del 3: Domstolen

Möblera klassrummet som en domstol. Nu ska klassen försöka besvara frågan:

Vem bär ansvaret för tragedin?

Några elever får roller som:

- Victor Frankenstein
- Varelsen
- Vittnen
- Försvarsadvokater
- Åklagare

Vittnena kan exempelvis vara: en människa som mött varelsen, någon som känt Victoren, “röst” från samhället, naturen, eller ett barn

Eleverna får tid att förbereda argument och sedan hålls rättegången inför klassen.

Frågor som kan diskuteras:

- Har Victor ansvar för sin skapelse?
- Blir varelsen ond eller behandlad som ond?
- Hur påverkar ensamhet en människa?
- Varför är människor rädda för det som är annorlunda?
- Domarna avslutar med att ge sin dom och motivera hur de tänkt.

Del 4: Efterreflektion

Avsluta med att eleverna individuellt skriver några meningar:

Vem tycker du hade störst ansvar och varför?

Vad tror du berättelsen vill säga om människor idag?

Hur kan man motverka att människor känner sig utanför i verkligheten?

Övning: Rundan

Sätt er i en ring och låt alla i turordning säga vad de tänkte på under eller efter föreställningen. Försök att undvika ord som "bra" eller "dålig" och uppmuntra istället eleverna att beskriva känslor, tankar, bilder eller scener som stannat kvar hos dem.

Exempel:

"Jag tänkte mycket på hur ensam varelsen var."

"Jag blev fundersam över varför människor blev så rädda."

"Jag tänkte på hur viktigt det är att känna sig accepterad."

Övning: Fyra hörn

Dela upp klassrummet i fyra hörn.

Hörn 1: Ja

Hörn 2: Nej

Hörn 3: Kanske

Hörn 4: Egna tankar

Ställ sedan påståenden om föreställningen och låt eleverna gå till det hörn som de tycker känns bäst. När alla har ställt sig vid "sitt" hörn kan du öppna upp för samtal om varför de har ställt sig just där.

Förslag på påståenden:

- Victor Frankenstein bär störst ansvar för allt som händer.
- Varelsen föds god men förändras av hur den blir behandlad.
- Människor dömer ofta andra utifrån utseende.
- Ingen människa är egentligen ett monster.
- Alla människor behöver kärlek och gemenskap för att må bra.
- Det är människans rädsla som skapar mest skada i berättelsen.
- Victor borde ha tagit hand om varelsen istället för att fly från den.
- Varelsen är både skrämmande och sorglig samtidigt.
- Människor idag behandlar fortfarande vissa människor som "monster".
- Föreställningen handlar lika mycket om dagens samhälle som om tiden då berättelsen skrevs.
- Det är viktigt att människor får känna att de hör till.
- Kunskap och vetenskap kan bli farligt om människan glömmer ansvar och empati.

Produktionsfakta

19 nov, 2026 - 13 dec, 2026

Lillan

Föreställningens längd: 2 timmar inklusive paus

"Ingen människa är ett monster"

Helsingborgs stadsteater presenterar tillsammans med Moomsteatern i Malmö en ny scenföreställning baserad på *Frankenstein* — en stark och berörande tolkning av Mary Shelleys klassiska berättelse.

Vetenskapsmannen Victor Frankenstein försöker övervinna naturens gränser genom att skapa liv ur död materia. När hans skapelse vaknar till liv överger han den i skräck. Kvar blir en varelse som är intelligent men saknar språk, relationer och kärlek — och som tvingas möta en värld där det som är annorlunda väcker rädsla och avståndstagande.

Varelsen konfronteras med världen, naturen, människorna och sin egen existens i ett kargt landskap, där naturens ödslighet möter industrins framväxt. Här växer en berättelse fram om ensamhet, utsatthet och en stark längtan efter att få höra till.

Föreställningen utgår från Nick Dears uppmärksammade manus för Royal National Theatre i London och bearbetas av regissören Marie Parker Shaw tillsammans med Moomsteaterns konstnärlige ledare Pelle Öhlund. Tack vare samarbetet mellan de två teatrarna gestaltas berättelsen av en ensemble med skådespelare med och utan funktionsnedsättningar, som fördjupar föreställningens teman om utanförskap, maktbegär, ansvar och människans rädsla för det främmande.

En berättelse om vad som kan hända när längtan efter kärlek inte får något svar.

”Allt jag ville ha var din kärlek.”

FRANKENSTEIN av Nick Dear, baserad på romanen av Mary Shelley som hade premiär på National Theatre i London den 5 februari 2011.

Moomsteaterns rätt att framföra Nick Dears FRANKENSTEIN är licensierad av Nordiska ApS (www.nordiska.dk) på uppdrag av Rosica Colin Limited, London.

Översättare: Benjamin Quigley och Martin Sundbom

Credlista

Regissör: Marie Parker Shaw

Scenograf: Leif Persson

Ljusdesigner: Martin Kullberg

Kompositör: Jan-Erik Sääf

Ljuddesigner: Hans Roupe

Kostymdesigner: Leif Persson

Peruk- och maskdesigner: Jenny Arstam

Medverkande och roller

I rollerna: Robert Olofsson, Dennis Mortensson, Tryggve Algeus, Niclas Lendemar, Frida Andersson, Johanna Friberg, Julia Hansson, Therese Kvist

Vi ses snart igen!

Teatern och konsten är viktigt för barn och ungas utveckling och skolgång. Vi på Helsingborgs stadsteater är väldigt glada över att du som pedagog tagit dig tid och prioriterat att gå på teater med din klass. Här är därför några punkter ur läroplanen för grund- och gymnasieskolan som är relevanta för just det här materialet.

ur Skolans värdegrund och uppdrag

Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

ur Barnkonventionen

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations och fritidsverksamhet.

ur Övergripande mål och riktlinjer – Normer och värden

Skolans mål är att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utveckla en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Skolan ska ansvara för att varje elev:

- efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.
- kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje.

ur Kursplanen i svenska

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Om Helsingborgs stadsteater

Helsingborgs stadsteater bedriver sedan 1921 teaterverksamhet för en först och främst lokal och regional publik. Teatern producerar mellan sex och tio uppsättningar per spelår, oftast på egen hand men också genom samproduktioner med andra scenkonstinstitutioner och med det fria kulturlivet.

En central del av teaterns uppdrag är att erbjuda scenkonst i sin fulla bredd, på hög konstnärlig nivå för alla åldrar, vilket inbegriper att skapa egenproducerade skol- och familjeföreställningar, ungdomsteater och teater för förskolebarn.

Teatern har ungefär 50 fast anställda i personalen, inklusive en egen ensemble. Under ett år uppgår totalt antal anställda till ungefär 100 personer. Tillkommande personal är i huvudsak

ytterligare skådespelare, regissörer och konstnärliga team utifrån, samt scenteknisk och tillverkande personal.

Ännu mer och ännu djupare

Tack för att ni kom och såg "Frankenstein" och hoppas att vi snart ses igen.

Ni kan läsa mer om oss på www.helsingborgsstadsteater.se eller kontakta stadsteatern@helsingborg.se

Läsa pjäsen?

Självklart! Om ni vill ha pjäsmanuset att läsa och arbeta med efter föreställningen är det bara att höra av sig.

Studiebesök?

Självklart! Vi välkomnar med glädje dig och din klass för att besöka oss på ett studiebesök och få se hur teatern ser ut "inifrån". Hur arbetar vi? Vad gör vi? Hur känns det att stå på stora scen när strålkastarna är igång? Vi har svaren.

Praktik?

Självklart! Vi tar med glädje emot praktikanter som kan få följa med någon av oss som arbetar i huset om det så är under en dag eller kanske en hel vecka.